

Sorumluluk ve Vizyon
2014 Yılına Girerken
Türk Dış Politikasđ

İçindekiler

Sorumluluk ve Vizyon - 2014 Yılına Girerken Türk Dış Politikası	1
Komşu ve Yakın Havzalarla İlişkiler	4
Yüksek Düzeyli İŞbirliği Mekanizmaları	4
Yoğunlaşan Bölgesel Ekonomik İŞbirliği	6
Enerji ve Ulaştırma AĞlarıyla Bölgesel Bütünleşme	9
Artan Seyahat Özgürlüğü Sayesinde Gelişen Beşeri İlişkiler-Vize Politikası	10
Bölgesel İstikrara Katkı	11
Türkiye'nin Arabuluculuk ve Barış Girişimleri	12
Stratejik İlişkilerimizde Derinlik	13
Yeni Kıta Ölçekli Açılımlar	13
Afrika, Asya Pasifik, Latin Amerika	13
Uluslararası Örgüt ve Platformlarda Etkin Rol	17
Kurumsal Düzeyde İlişki Tesis Edilen Yeni Bölgesel Örgütler	18
Uluslararası Kuruluşlar ve Bölgesel Örgütlerde Üstlendiğimiz Dönem Başkanlıkları	19
Uluslararası Kuruluşlarda Üst Düzey Görevler Üstlenen Türk Yetkililer	20
Önümüzdeki Dönemde Ev Sahipliği Yapacağımız Uluslararası Zirve ve Toplantılar	20
Dışişleri Bakanlığı Kurumsal Kapasitesinin Gelişimi	21
Sonuç	24

Sorumluluk ve Vizyon 2014 Yılına Girerken Türk Dış Politikası

Dünyada hem siyasal hem de ekonomik düzlemde güç dengelerinin yer değiştirdiği ve yeni bir dünya düzeninin ana hatlarının belirdiği bir süreçten geçilmektedir. Türkiye, fırsatlarla tehditlerin iç içe geçtiği bu dönemde değişimin odağında bulunan **merkez ülke** konumundadır.

BM 67. Genel Kurulu'na hitap (28 Eylül 2012, New York-ABD)

Demokrasi, çoğulculuk, insan hakları ve hukukun üstünlüğü gibi evrensel değerlerle ulusal çıkarlar arasında azami denge üzerine kurulu Türk dış politikası bölgesinde ve ötesinde olumlu yönde dönüştürücü bir etkiye sahiptir. Bölgesel aidiyet, özgürlük/güvenlik dengesi, çok taraflılık ve işbirliği vizyonuyla kurgulanan kazan/kazan denklemleri sadece bölgesel istikrara katkıda bulunmakla kalmayıp, aynı zamanda yumuşak gücümüzün de temel kaynağını oluşturmaktadır.

Esasen, uluslararası sistemde son yirmi yılda yaşanan “üç deprem”, dış politikamızın evrimi üzerinde etki yapmıştır.

Başbakan Sayın Recep Tayyip Erdoğan başkanlığındaki heyetin Libya'yı ziyareti (16 Eylül 2011, Trablus-Libya)

- 1991 Soğuk Savaş'ın sona ermesi Jeopolitik Deprem
- 2001 11 Eylül saldırıları Güvenlik Depremi
- 2011 Akdeniz havzasında dönüşüm Siyasi ve Ekonomik Deprem

Soğuk Savaş'ın 1991'de sona ermesiyle ortaya çıkan jeo-politik deprem, Türkiye için önemli fırsatlar sunmasının yanısıra, eski Yugoslavya'nın parçalanması ve Azeri-Ermeni ihtilafı gibi önemli meydan okumaları da beraberinde getirmiştir.

11 Eylül saldırılarıyla birlikte yaşanan ikinci depremle birlikte özgürlük söyleminin yerini güvenlik odaklı bir yaklaşım almıştır. Özellikle Batı'da tehdit algılamasının dini ve kültürel bir eksenle tanımlanması, Afganistan ve Irak tecrübelerinin de etkisiyle, İslamiyet'e yönelik yanlış bir algılama ortaya çıkarmış ve İslamofobi olgusunu geliştirmiştir.

Akdeniz merkezli üçüncü ve son deprem ise, 2011 yılında küresel mali krizin Avrupa'yı derinden etkilemeye başlaması ve Orta Doğu ve Kuzey Afrika'da tarihi bir dönüşümün ortaya çıkmasıyla yaşanmıştır. Bu dönüşümün siyasi ve ekonomik etkileri tüm dünyada derinden hissedilmektedir.

1990'lı yıllarda siyasi istikrarsızlık, ekonomik krizler ve terörle mücadele nedeniyle Türkiye, ortaya çıkan konjonktürden yeterince yararlanamamıştır.

Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in, Cumhurbaşkanı Sayın Abdullah Gül'ün davetlisi olarak ülkemizi ziyareti (12 Kasım 2013, Ankara)

İkinci depremden sonra geçen son on yıl boyunca ise, Türkiye dünyayı saran güvenlik tuzağına düşmemiş ve kendini geleceğe hazırlayan üç boyutlu bir restorasyon dönemi yaşamıştır. Bu dönemde, demokrasi alanında gerçekleştirilen bir dizi mevzuat değişikliği ve reform çerçevesinde temel hak ve özgürlükler alanı genişletilmiş, demokratik kurumlar güçlendirilmiş ve sivil-asker ilişkileri ileri demokrasilerle uyumlu hale getirilmiştir.

Ekonomi alanında ise gerçekleştirilen yapısal reformlar sayesinde Türk ekonomisi tarihinin en güçlü konumuna erişmiştir. Nitekim son on yılda milli gelirimiz üç buçuk, dış ticaret hacmimiz dört kat artmış, dünya ihracat pastasından aldığımız pay ise neredeyse iki kat yükselmiştir.

Demokrasi ve ekonomi alanında sağlanan bu ilerlemeler dış politika alanında aktif, ilkeli, vizyoner ve çok boyutlu bir diplomasi uygulanmasını mümkün kılmıştır. Bu süreç iki yönlü işlemiştir. Yürütülen dış politika sayesinde yeni pazarlara erişim imkanları artmış, diğer demokrasilerle kurulan kapsamlı ilişkiler demokratik atılımlarımızı desteklemiştir.

Bu arka plan temelinde hayata geçirilen çok boyutlu dış politikamızın **temel unsurları** şunlardır:

- I. Komşu ÷lkeler ve yakın havzalarla ilişkiler
- II. Stratejik ilişkilerde derinlik
- III. Yeni kıta ölçekli açılımlar
- IV. Uluslararası örgüt ve platformlarda etkin rol

Komşu ve Yakın Havzalarla İlişkiler

Komşularımızla ve yakın havzalardaki ÷lkelerle ilişkilerimizi geliştirmekte temel hedefimiz, tehdit algılamalarından ziyade işbirliği olanaklarına odaklanmak, siyasi diyaloğu geliştirmek, serbest ticaret anlaşmaları, tercihli rejimler, teşvikler, gümrük düzenlemeleri ve vizelerin kaldırılması gibi araçları kullanarak ekonomik çıkar ortaklığı tesis etmek ve sosyo-kültürel etkileşimi arttırmaktır.

Yüksek Düzeyli İşbirliği Mekanizmaları

Bu bağlamda, çeşitli ÷lkelerle işbirliğini ortak çıkarlarımıza hizmet edecek şekilde her alanda derinleştirmek için kurguladığımız ve özgün bir model hüviyetini kazanan Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyleri (YDİK/YDSK) önemli bir rol üstlenmiştir. Bugüne kadar liderler düzeyinde 14 ÷lkeyle YDİK/YDSK tesis edilmiştir. Brezilya'yla ise Dışışleri Bakanları düzeyinde işleyen bir yüksek düzeyli işbirliği komisyonu mevcuttur.

Bu ve benzeri isimlerle kurulan mekanizmalar çerçevesinde, toplam 30 Konsey toplantısı gerçekteştirilmiş ve çeşitli konularda tam 363 anlaşma ve belge imzalanmıştır.

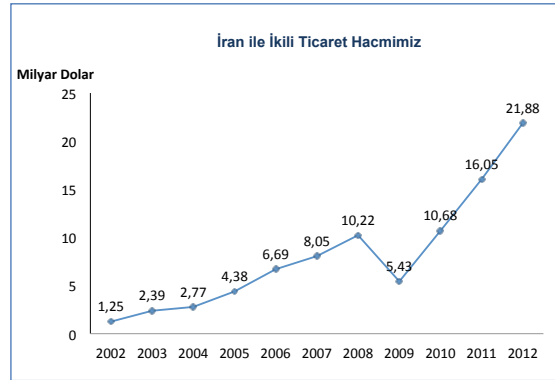
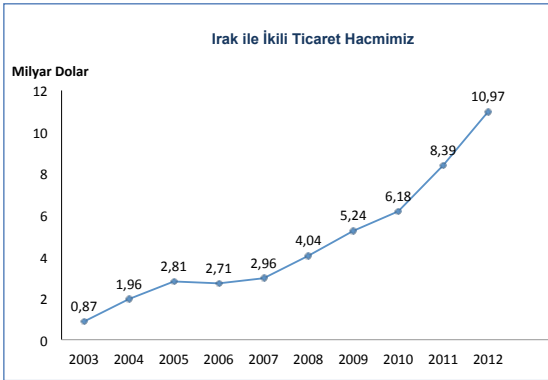
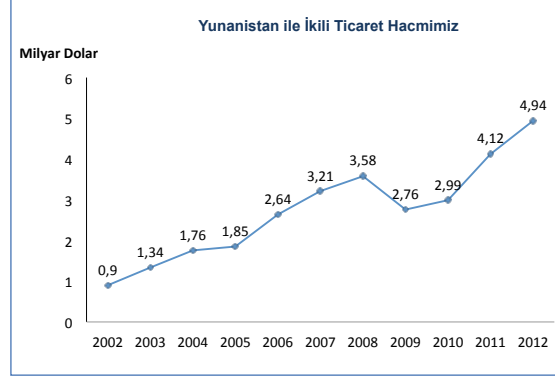
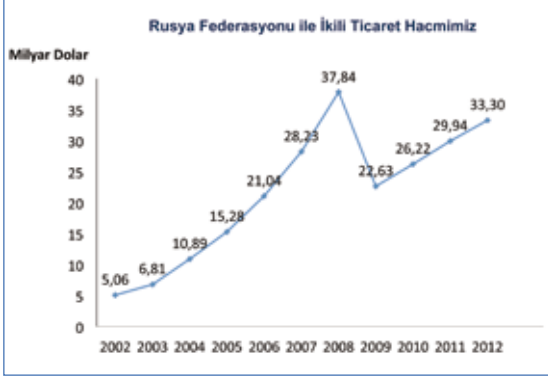
Halihazırda altı ÷lkeyle (Ürdün, Libya, Meksika, Çek Cumhuriyeti, Macaristan, Arnavutluk) benzeri mekanizmaların kurulmasına dair temaslar sürdür÷lmekte olup, bu sayının yakın dönemde daha da arttırılması hedeflenmektedir.

Ekonomik verilere baktığımızda Yüksek Düzeyli İşbirliği Mekanizması (YDİK/YDSK) kurduğumuz ÷lkelerle toplam ticaretimiz 2002 yılına göre 7 kat artarak 80 milyar Dolar'ı bulmuş olup, bu ÷lkelerin dış ticaretimizdeki payı da %20'ye ulaşmış durumdadır.

Türkiye-Rusya Üst Düzey İşbirliği Konseyi'nin Dördüncü Toplantısı (22 Kasım 2013, St. Petersburg-Rusya)

Yüksek Düzeyli İşbirliği Mekanizmasına Sahip Olduğumuz Bazı Ülkelerle Ticaretimizin Gelişimi

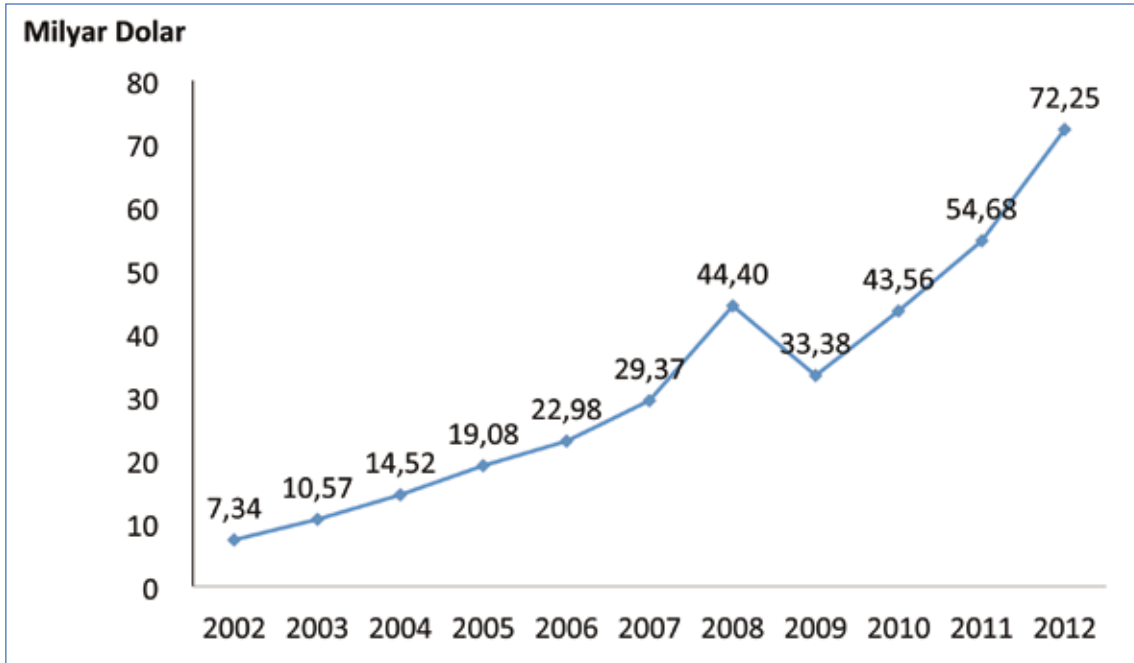
Türkiye-İrak Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi ortak Bakanlar Kurulu toplantısı (15 Ekim 2009, Bağdat-İrak)

Yoğunlaşan Bölgesel Ekonomik İşbirliği

Nitekim, geçtiğimiz on yılda Türkiye'nin dış politikasının stratejik, tarihi ve kültürel derinliğe sahip olduğu temel jeopolitik ve ekonomik havzalarla gelişen ilişkilerinin ticaret rakamlarına yansıdığını görüyoruz.

Orta Doğu ve Kuzey Afrika havzasında,¹ ihracatımız neredeyse on kat artarak 5,2 milyar Dolar'dan 48 milyar Dolar'a çıkmış durumdadır. Bu havzayla toplam ticaret hacmimiz ise 8 milyar Dolar'dan 72 milyar Dolar'a yükselmiştir. Türk müteahhitlerin sadece Orta Doğu'daki projelerinin toplam değeri 68 milyar Dolar'a ulaşmıştır.

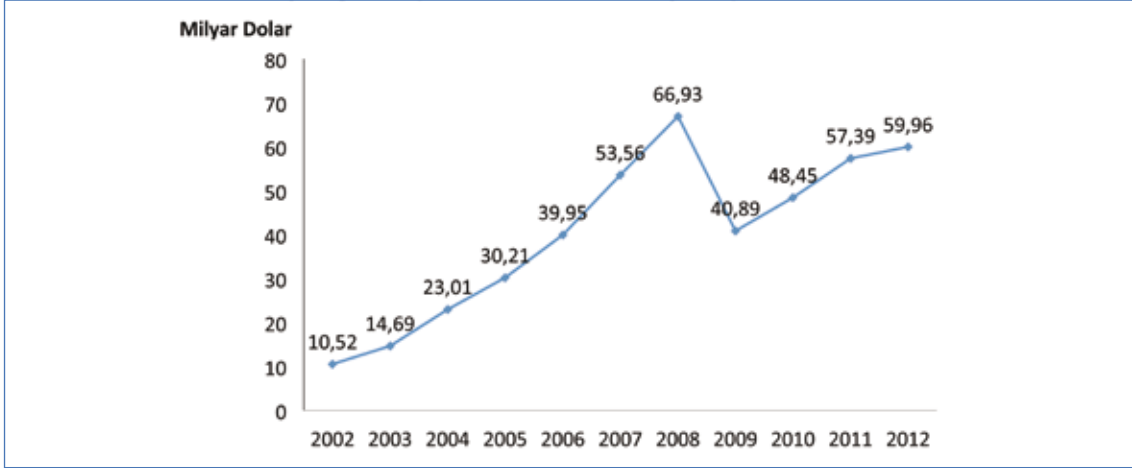
Orta Doğu ve Kuzey Afrika Havzasıyla Toplam Ticaret Hacmimiz

¹ Orta Doğu ve Kuzey Afrika havzası 19 ülkeyi kapsamaktadır: Bahreyn, Mısır, İran, Irak, İsrail, Ürdün, Kuveyt, Lübnan, Yemen, Birleşik Arap Emirlikleri, Libya, Fas, Oman, Filistin, Katar, Suudi Arabistan, Suriye, Tunus ve Cezayir.

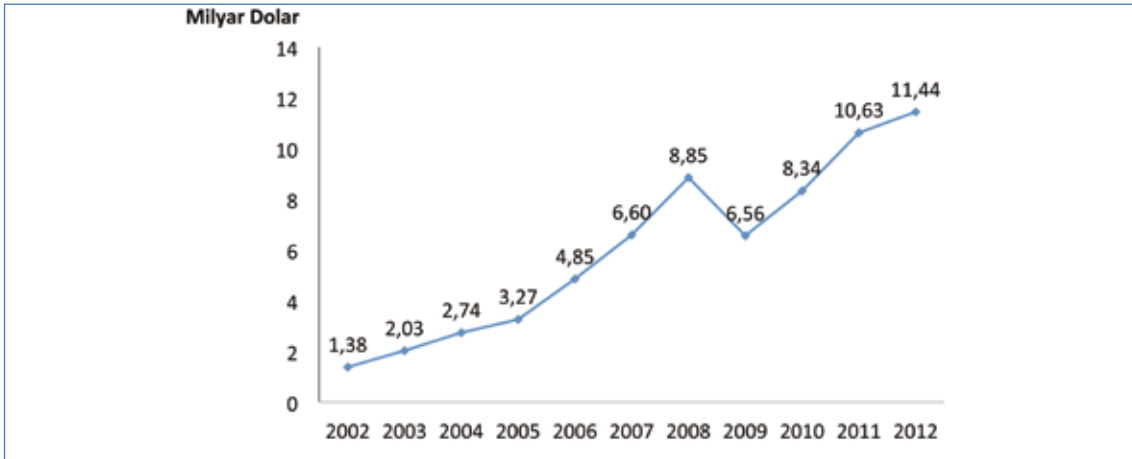
Güney Doğu Avrupa ve Karadeniz havzasında² toplam ticaret hacmimiz 10 milyar Dolar'dan 60 milyar Dolar'a yükselmiş durumdadır.

Güney Doğu Avrupa ve Karadeniz Havzasıyla Toplam Ticaret Hacmimiz

Orta Asya ve Kafkasya havzasında³ bundan on yıl öncesine kadar 735 milyon Dolar'la sınırlı olan ihracatımız, bugün 7,5 milyar Dolar'a yaklaşmıştır. Toplam ticaret hacmi de 1,3 milyar Dolar'dan 11,5 milyar Dolar'a çıkmıştır.

Orta Asya ve Kafkasya Havzasıyla Toplam Ticaret Hacmimiz

² Güney Doğu Avrupa ve Karadeniz havzası 15 ülkeyi kapsamaktadır: Arnavutluk, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Hırvatistan, Karadağ, Kosova, Macaristan, Makedonya, Moldova, Romanya, Rusya, Sırbistan, Slovenya, Ukrayna ve Yunanistan.

³ Orta Asya ve Kafkasya havzası 9 ülkeyi kapsamaktadır: Kazakistan, Kırgızistan, Moğolistan, Özbekistan, Tacikistan, Türkmenistan, Azerbaycan, Ermenistan ve Gürcistan.

Afrika Stratejileri Sektörel Değerlendirme Toplantısı (3-4 Eylül 2013, Ankara)

Sonuç itibarıyla, izlediğimiz politikalar ve çeşitli kurum ve kuruluşlarımızın katkısıyla yürüttüğümüz bütüncül politika sayesinde, ekonomimizin büyümesi ve bölgesel refahın artırılması açısından kritik önem taşıyan bu üç havzaya yönelik ihracatımız 2002-2012 döneminde %728, toplam ticaret hacmimiz ise %703 oranında artmıştır. Bahsekonu üç havza 2002 yılında toplam dış ticaretimizin %23'ünü oluşturmaktayken, şimdi dış ticaretimizin %37'si bu bölgelerle gerçekleşmektedir.

Ülkemiz ayrıca, bugüne kadar toplam 18 ülke ve EFTA'yla serbest ticaret anlaşması (STA) akdetmiştir. Halen 13 ülkeyle STA müzakereleri devam etmekte olup, 12 ülkeye de STA teklifinde bulunulmuştur.

Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü'nün (KEİ) 20. Yıldönümü Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi (26 Haziran 2012, İstanbul)

Enerji ve Ulaştırma Ağlarıyla Bölgesel Bütünleşme

Bu üç yakın havzanın birbirleriyle enerji ve ulaştırma koridorları vasıtasıyla eklemelenmesi dış politikamızın bir başka önceliğini oluşturmaktadır.

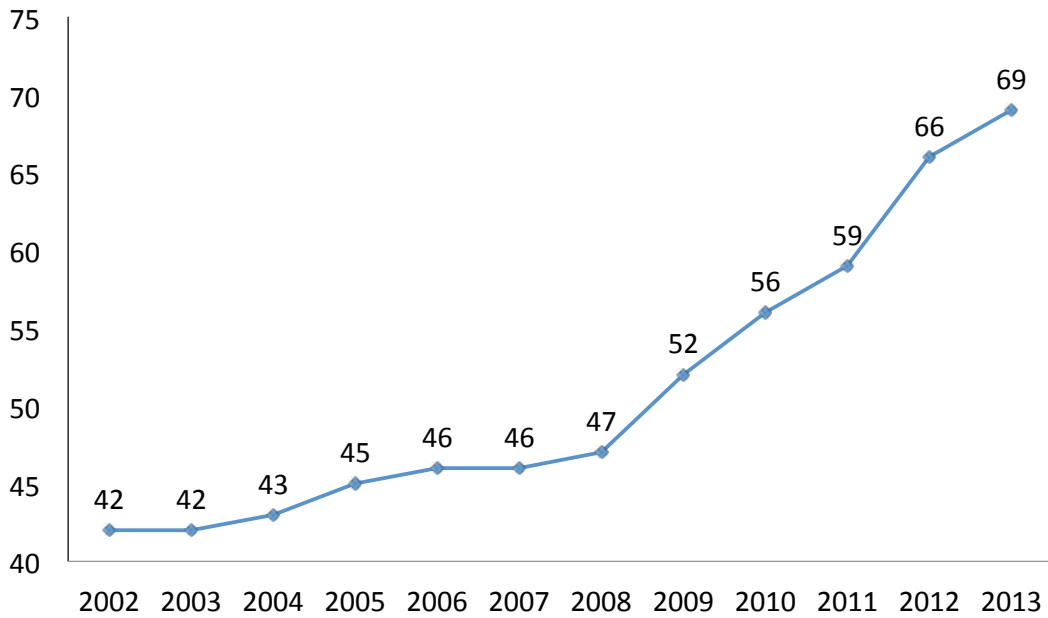

Artan Seyahat Özgürlüğü Sayesinde Gelişen Beşeri İlişkiler-Vize Politikası

Vize muafiyetinin ticari serbestinin önünü açacağı ve karşılıklı seyahatleri kolaylaştıracağı düşüncesinden hareketle, tüm pasaport hamillerine yönelik olarak 26 ve resmi pasaport hamillerine yönelik olarak 31 ülkeyle vize anlaşmaları imzalanmıştır.

Nitekim, umuma mahsus pasaport hamili vatandaşlarımız 2002 yılında 42 ülkeye vizesiz seyahat edebilirken, bu sayı %50'den fazla artarak onay işlemleri tamamlanmak üzere olanlarla birlikte 69'a çıkmıştır.

Vizesiz Seyahat Edilen Ülke Sayısı

İlave vize kolaylıklarının da katkısıyla, yurtdışına çıkan Türk vatandaşlarının sayısı 2002 yılında 6 milyon iken, 2012'de % 100 artarak 12 milyona yükselmiştir. Buna ilaveten, 2002 yılında 13 milyonun altında olan ülkemizi ziyaret eden turist sayısı 2012 yılı itibariyle yaklaşık % 240 oranında artarak 31,8 milyona çıkmıştır. 2013 yılında hizmete giren ve ülkemize seyahat etmek isteyen 100'den fazla yabancı ülkenin vatandaşlarının vizelerini sınır kapıları yerine internet bağlantısı olan herhangi bir yerden almalarına yönelik elektronik vize (e-vize) uygulaması sayesinde bu sayının daha da artması beklenmektedir.

Bölgesel İstikrara Katkı

Bölgesel barış ve refah kuşağı vizyonumuz çerçevesinde, ikili düzeyde geliştirilen siyasi diyalog mekanizmalarını tamamlayıcı nitelikte birçok bölgesel sürece öncülük edilmiştir.

- Artan savaş riskine karşı Ocak 2003'te hayata geçirdiğimiz ve bölgesel istikrar için ortak iradenin ortaya konulduğu **Irak'a Komşu Ülkeler Süreci** (2003-2008)
- Karşılıklı güven inşasına katkıda bulunmak için başlattığımız **Türkiye-Afganistan-Pakistan Üçlü İşbirliği Süreci** (2007'den beri)
- Bosna-Hersek'te barış, istikrar ve refahın pekiştirilmesi ve Balkanlar'daki istikrar ortamına katkıda bulunmak için başlattığımız **Türkiye-Bosna-Hersek-Sırbistan Üçlü İşbirliği Süreci** (2009'dan beri)
- Balkanlarda iyi komşuluk ve bölgesel işbirliğine katkı amacıyla başlattığımız **Türkiye-Bosna-Hersek-Hırvatistan Üçlü İşbirliği Süreci** (2010'dan beri)
- Afganistan'daki barış ve istikrara katkı sağlamak üzere 14 bölge ülkesi ve süreci dışarıdan destekleyen ülkelerin katılımıyla oluşturulan **İstanbul Süreci** (2011'den beri)
- Bölgesel konuların ele alınmasında işbirliğini geliştirmek üzere kurulan **Türkiye-İran-Azerbaycan Üçlü Süreci** (2011'den beri)
- Güney Kafkasya'da kapsamlı bir işbirliği tesisini amaçlayan **Türkiye-Gürcistan-Azerbaycan Üçlü Süreci** (2012'den beri)
- Uluslararası gündemi meşgul eden konu ve sorunlarda yapısal olmayan esnek bir formatta görüş alışverişinde bulunulmasını teminen İsveç ve Brezilya'yla birlikte başlatılan **Barış İnşasında Üçlü Dayanışma** süreci (2013'ten beri)

Türkiye-Bosna Hersek- Sırbistan Devlet Başkanları Üçlü Balkan Zirvesi (24 Nisan 2010, İstanbul)

Türkiye'nin Arabuluculuk ve Barış Girişimleri

Ülkemiz, yakın bölgesinde bir barış ve istikrar kuşağı oluşturmaya yönelik yaklaşımı çerçevesinde uluslararası düzeyde yüksek görünürlükte çok sayıda arabuluculuk faaliyetinde bulunmuş ve ihtilafların barışçı yollardan çözümünde kolaylaştırıcı rol üstlenmiştir.

- **Irak'ta** demokratik sürece katkı için farklı etnik ve mezhepsel gruplarla yürüttüğümüz arabuluculuk/kolaylaştırıcılık faaliyetleri (2005 ve 2010)
- **İsrail ve Suriye** arasındaki dolaylı görüşmelerde üstlendiğimiz kolaylaştırıcılık rolü (2008)
- **Lübnan'da** Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonrasında yaşanan tıkanıklığın aşılmasındaki rolümüz (2008)
- **Filipinler** Hükümeti ile **Moro** Islamic Liberation Front (MILF) arasında sürdürülen görüşmelere İslam İşbirliği Teşkilatı bünyesinde kurulan "Güney Filipinler Barış Komitesi"nin aktif bir üyesi olarak verdiğimiz destek (2009'dan beri)
- **İran'ın nükleer programıyla** ilgili kaygıların giderilmesi için Brezilya'yla birlikte başlattığımız ve Tahran Deklerasyonu'nun imzalanmasını sağlayan girişim (2010)
- **Kırgızistan'da** yaşanan etnik içerikli çatışmalar sonrasında toplumlar arası ihtilafın giderilmesinde oynadığımız uzlaştırıcı rol (2010)
- **Filistin'de** Hamas ve El Fetih arasındaki iç uzlaşma sürecine verdiğimiz destek (2011'den beri)
- **Sudan** ile bağımsızlığına yeni kavuşan **Güney Sudan** arasındaki anlaşmazlıkların aşılması için ekonomik işbirliği perspektifiyle ortaya koyduğumuz üçlü işbirliği vizyonu (2011)
- Afrika Boynuzu'nda kritik öneme sahip stratejik bir konumda bulunan ancak uzun süredir izolasyona maruz kalan **Eritre**'nin yeniden bölgesel ve uluslararası sisteme dahil edilmesi yönündeki çabalara verdiğimiz destek (2011)
- **Somali ve Somaliland** arasındaki anlaşmazlık noktalarının aşılması için Devlet Başkanı düzeyinde başlattığımız üçlü süreç (2013)

II. İstanbul Arabuluculuk Konferansı (11-12 Nisan 2013, İstanbul)

Stratejik İlişkilerimizde Derinlik

Dış politikamızı mevcut stratejik ilişkilerimize yeni boyutlar ekleyerek geliştirmekteyiz. Bu bağlamda Avrupa ve transatlantik siyasi, ekonomik ve güvenlik yapılarıyla işbirliğimiz derinleşmektedir.

ABD ile model ortaklık olarak tanımladığımız ilişkilerimiz birçok konuda ve geniş bir coğrafyada, çok yönlü ve eşit ortaklık felsefesine uygun bir nitelikte sürdürülmektedir.

Türkiye, stratejik bir tercih olarak belirlediği AB'ye üyelik yolunda katılım müzakerelerini başarıyla sonuçlandırmak için gayretlerini sürdürmektedir. Ülkemizde kararlılıkla yapmakta olduğumuz reformlar bu süreci destekler niteliktedir.

Keza, Avrupa-Atlantik güvenliğinin temel taşı olarak görmeye devam ettiğimiz NATO içindeki konumumuz da her geçen gün daha güçlenmektedir. Türkiye'nin İttifak'a yaptığı katkıların niteliği bir kanat ülke konumundan merkez ülke rolüne dönüşmüştür.

Yeni Kıta Ölçekli Açılımlar

Dış politikamızın son dönemde giderek genişleyen ufukları, ülkemizin küresel ölçekteki tüm gelişmeleri izlemesini ve artan imkânları ölçüsünde katkıda bulunmasını gerektirmektedir. Ülkemizin küresel rekabette ön plana çıkabilmesi de yakın coğrafyaların ötesinde varlık göstermesine bağlıdır. Bu çerçevede, **Afrika**, **Asya-Pasifik** ve **Latin Amerika-Karayipler** bölgelerine yönelik açılım politikaları oluşturulmuştur.

Geçmişte uzak coğrafyalar olarak adlandırılan bölgelerde ülkemiz için yeni işbirliği alanları, pazarlar ve yatırım olanaklarının tespitine ve buna uygun siyasi ilişkiler ağının tesis edilmesine yönelik faaliyetlerimiz çerçevesinde Afrika kıtasındaki Büyükelçiliklerimizin sayısı 12'den 35'e çıkartılmıştır.

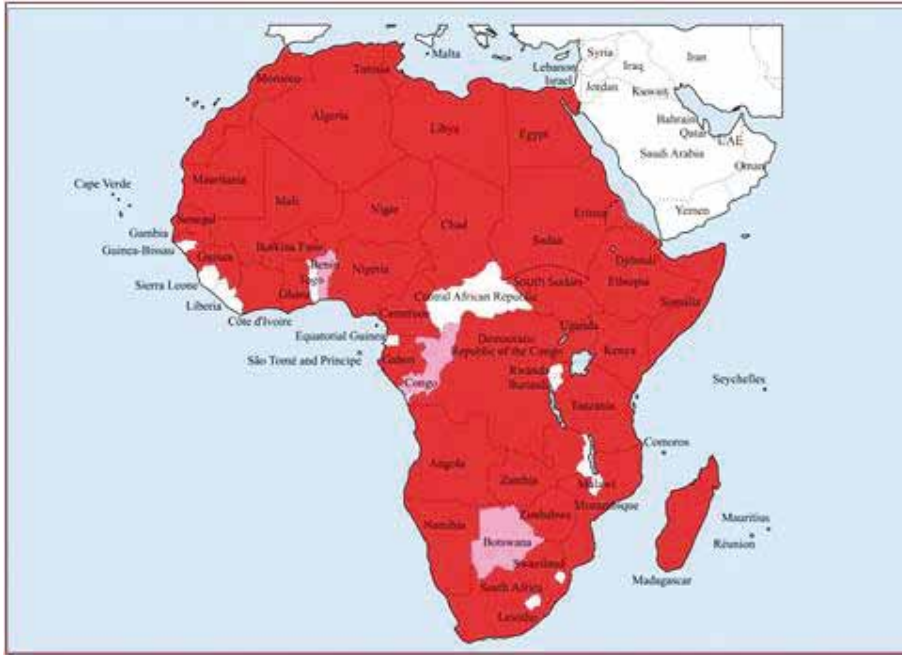

Türkiye-Afrika Ortaklığı Birinci Bakanlar Düzeyinde Gözden Geçirme Konferansı (15- 16 Aralık 2011, İstanbul)

Afrika'daki Temsil Durumumuz

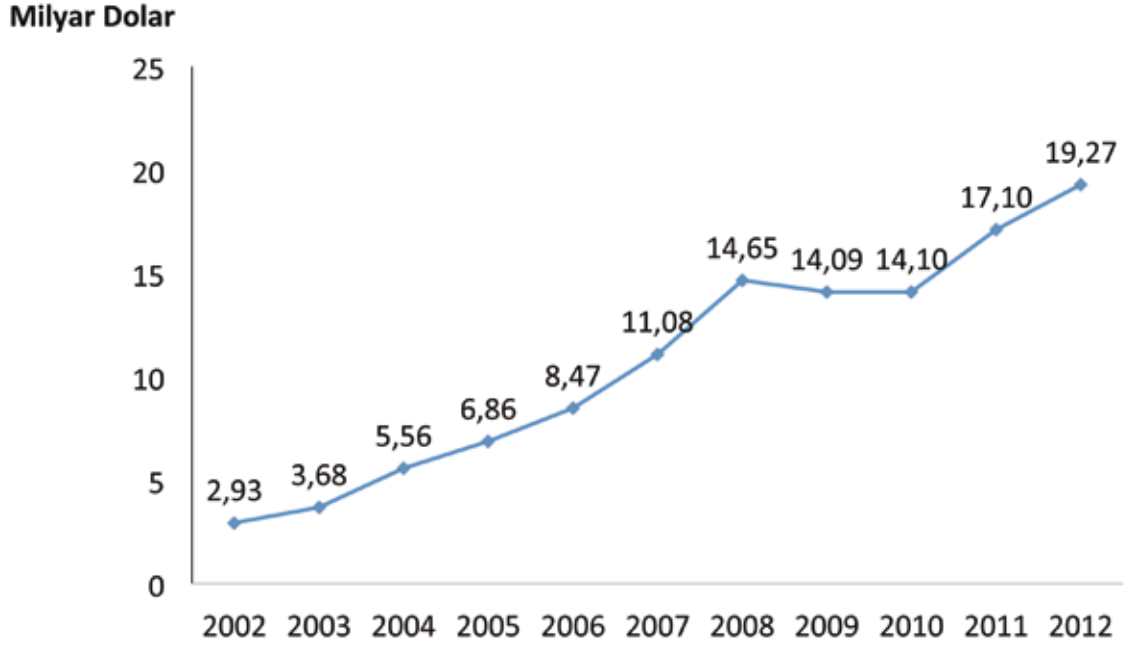
2002

2013

Afrika ülkeleriyle toplam ticaret hacmimiz 2005'te 7 milyar Dolar'ın altındayken 2012 yılında 19 milyar Dolar'ı aşmıştır.

Afrika Kıtasıyla Toplam Ticaret Hacmimiz

Afrika'daki faaliyetlerimiz sadece siyasi ve ekonomik alanlarla sınırlı değildir. Türkiye, bölge insanıyla temaslarını da artırmakta ve kıtanın insani kalkınmasında sorumluluk üstlenmektedir. THY bugün Afrika'da 38 noktaya sefer düzenlemekte olup, TİKA da Afrika'daki 7 program koordinasyon ofisi aracılığıyla 37 ülkede proje gerçekleştirmektedir.

Dünyanın önemli ekonomik ağırlık merkezlerinden biri haline gelmekte olan Asya-Pasifik bölgesindeki ülkelerle de ilişkilerimiz gelişmekte ve derinleşmektedir. Geçtiğimiz dönemde Çin'le ilişkilerimiz "stratejik ortaklık" seviyesine çıkarılmış olup, Japonya, Kore Cumhuriyeti ve Endonezya'yla da stratejik ilişkiler kurulmuştur. Bölge ülkelerinden Myanmar, Sri Lanka, Brunei ve Kamboçya'da yeni Büyükelçilikler açılmıştır.

Bu bölgeyle ilişkilerimiz, bölgesel örgütler nezdinde de geliştirilmekte olup, 2010 yılında Dostluk ve İşbirliği Antlaşması'na taraf olduğumuz ASEAN'la diyalog ortaklığı tesis edilmesi hedeflenmektedir. Türkiye, bölgenin bir diğer önemli kuruluşu olan "Şanhay İşbirliği Örgütü"ne diyalog ortağı statüsünde kabul edilmiş, ayrıca "Pasifik Adaları Forumu"yla da işbirliği ortaklığı tesis etmiştir.

Latin Amerika ve Karayipler bölgesindeki ülkelerle ilişkilerimizde de son dönemde bir ivme yakalanmıştır. Diplomatik temsil ağımızın genişlemesiyle, Peru, Kolombiya, Ekvator, Panama ve Dominik Cumhuriyeti'nde Büyükelçilikler açılmış ve toplam temsilcilik sayımız 11 Büyükelçilik ve 1 Başkonsolosluk olmak üzere 12'ye yükseltilmiştir.

Latin Amerika'daki Temsil Durumumuz

Bölgesel kuruluşlarla kurumsal bağların geliştirilmesine yönelik adımlarımız çerçevesinde, 1998 yılından bu yana daimi gözlemci olduğumuz Amerikan Devletleri Örgütü'ne ilave olarak, 2010 ve 2011 yıllarında sırasıyla MERCOSUR (Güney Ortak Pazarı) ve CARICOM'la (Karayip Topluluğu) istişare ve işbirliği mekanizmaları tesis edilmiştir. Çabalarımız sayesinde, bölge ülkeleriyle ticaret hacmimiz son 10 yılda 9 kat artarak 8 milyar Dolar'ı aşmıştır.

Uluslararası Örgüt ve Platformlarda Etkin Rol

Türk dış politikasının üçüncü temel boyutunu, çok taraflı kuruluşlarda aktif bir profil sergilemek ve etkin bir rol oynamak oluşturmaktadır. İzlediğimiz ilkeli ve ileri görüşlü politika, Birleşmiş Milletler'deki konumumuzu önemli ölçüde yükseltmiştir. Türkiye, 48 yıllık bir aradan sonra 152 ülkenin desteğini alarak 2009-2010 dönemi için rekor düzeyde oyla seçildiği BM Güvenlik Konseyi geçici üyeliğinin ardından, 2015-2016 dönemi için de yeniden adaylığını koymuştur.

Ülkemiz BM içindeki çeşitli işbirliği süreçlerinde de aktif rol oynamış ve yeni girişimlere öncülük etmiştir:

- 2004 yılında İspanya'yla birlikte başlattığımız “**Medeniyetler İttifakı**” girişimi, 138 ülke ve uluslararası kuruluşla BM’de en fazla üyeye sahip oluşum niteliğini kazanmıştır.
- 2010 yılında Finlandiya'yla birlikte öncülük ettiğimiz “**Barış İçin Arabuluculuk**” girişimi çerçevesinde oluşturulan “Arabuluculuk Dostlar Grubu” hızla büyüyerek 45 üyeye ulaşmıştır.
- 2011 yılında ABD’yle birlikte eşbaşkanlığını yaptığımız “**Terörle Mücadele Küresel Forumu**”na 29 ülke ve Avrupa Birliği kurucu üye olarak katılmıştır.
- BM tarafından 2011 yılında ilk kez New York dışında düzenlenen **En Az Gelişmiş Ülkeler Zirvesi**’ne (EAGÜ) ülkemiz İstanbul’da evsahipliği yapmıştır.

Tüm bu çabalarımızın neticesinde Türkiye, BM'nin bölgesel bir merkezi haline gelmektedir. Son dönemde birçok BM kuruluşu (BM Kalkınma Programı-UNDP, BM Kadın Örgütü-UN Women, BM Nüfus Fonu-UNFPA) İstanbul'u merkez olarak seçmekte olup, İstanbul'da BM'nin arabuluculuk faaliyetlerinde kullanılabilecek bir merkez oluşturma çalışmalarımız devam etmektedir.

Kurumsal Düzeyde İlişki Tesis Edilen Yeni Bölgesel Örgütler

- Arap Ligi'yle Türk-Arap İşbirliği Forumu kurulması (2007)
- Afrika Birliği'yle stratejik ortaklık (2008)
- Körfez Arap Ülkeleri İşbirliği Konseyi'yle (KİK) stratejik diyalog mekanizması (2008)
- Güney Ortak Pazarı'yla (MERCOSUR) istişare ve işbirliği mekanizması (2010)
- Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği (ASEAN) Dostluk ve İşbirliği Anlaşması'na taraf olmamız (2010)
- Karayipler Topluluğu (CARICOM) istişare ve işbirliği mekanizması (2011)
- Şanhay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ) diyalog ortaklığı (2012)

Şanhay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ) Genel Sekreteri Dmitri Mezentsev'le Mutabakat Belgesi'nin imzalanması (26 Nisan 2013, Almatı- Kazakistan)

Uluslararası Kuruluşlar ve Bölgesel Örgütlerde Üstlendiğimiz Dönem Başkanlıkları

- Güneydoğu Avrupa İşbirliği Süreci (GDAÜ) Dönem Başkanlığı (2009-2010)
- Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Dönem Başkanlığı (Kasım 2010-Mayıs 2011)
- OECD Dönem Başkanlığı (2012)
- Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (KEİ) Dönem Başkanlığı (1 Temmuz-31 Aralık 2012)
- Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Dönem Başkanlığı (2011-2012)
- Asya'da İşbirliği ve Güven Arttırıcı Önlemler Konferansı'nın (AİGK/CİCA) Dönem Başkanlığı (2010-2012 ve 2012-2014)
- G-20 Dönem Başkanlığı (2015)

Asya'da İşbirliği ve Güven Arttırıcı Önlemler Konferansı (AİGK/CİCA) Dışişleri Bakanları 4. Toplantısı (12 Eylül 2012, Astana- Kazakistan)

Uluslararası Kuruluşlarda Üst Düzey Görevler Üstlenen Türk Yetkililer

- Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi Başkanlığı
- İslam İşbirliği Teşkilatı Genel Sekreterliği
- Türk Konseyi Genel Sekreterliği
- Kimyasal Silahların Yasaklanması Örgütü Genel Direktörlüğü
- NATO Genel Sekreter Yardımcılığı
- NATO Standardizasyon Ajansı Direktörlüğü
- KEİ Genel Sekreter Yardımcılığı
- BM Siyasa ve Arabuluculuk Bölümü Direktörlüğü
- Asya-Pasifik Uzay İşbirliği Örgütü'nün Genel Sekreterliği

Önümüzdeki Dönemde Ev Sahipliği Yapacağımız Uluslararası Zirve ve Toplantılar

- G-20 Zirvesi (2015)
- Birleşmiş Milletler En Az Gelişmiş Ülkeler (EAGÜ) 4. Konferansında kabul edilen "İstanbul Eylem Planı"nın uygulanmasına yönelik Gözden Geçirme Konferansı (2015)
- İslam İşbirliği Teşkilatı'nın (İİT)-13. İslam Zirve Toplantısı (2016)
- Dünya İnsani Zirvesi (2016)
- 23. Dünya Enerji Kongresi (2016)
- Dünya Petrol Kongresi (2017)

4. BM En Az Gelişmiş Ülkeler (EAGÜ) Konferansı (9-13 Mayıs 2011, İstanbul)

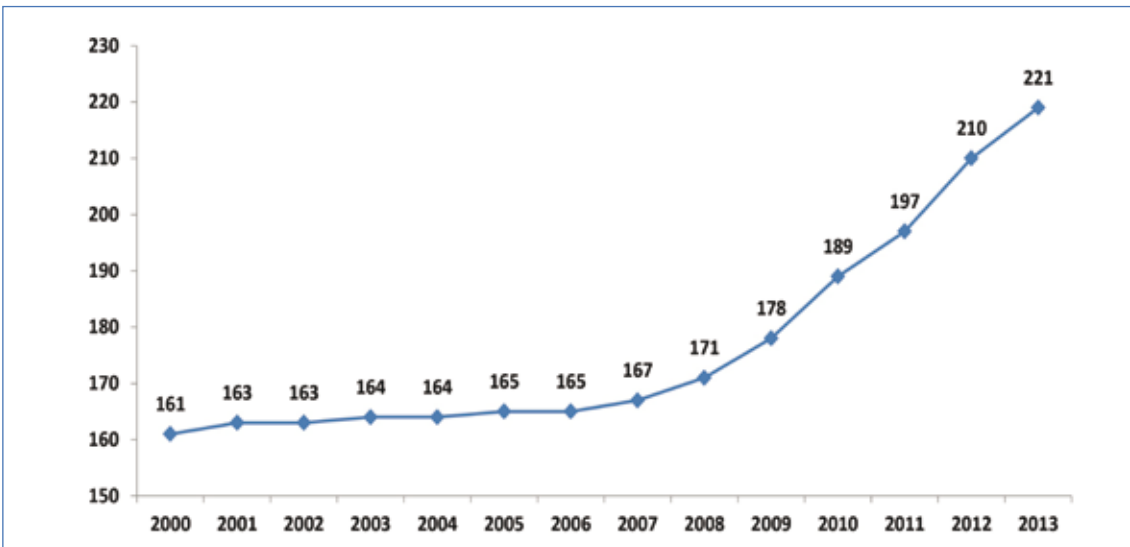
Dışişleri Bakanlığı Kurumsal Kapasitesinin Gelişimi

Yeni coğrafyalara açılım politikamız ve izlediğimiz aktif dış politikaya paralel bir şekilde, ülkemizin sahip olduğu dış temsilcilik sayısı önemli ölçüde artmıştır. Nitekim, 2002 yılından bu yana 58 yeni dış temsilcilik açılmıştır. Buna ilaveten, yurtdışındaki mevcut temsilciliklerimizin altyapılarının iyileştirilmesine yönelik çalışmalar da sürdürülmektedir. Örneğin, ülkemizin yurtdışındaki en büyük Büyükelçilik binası Sayın Başbakanımızın teşrif ettiği bir törenle 30 Ekim 2012 tarihinde Berlin'de hizmete girmiştir.

T.C. Berlin Büyükelçiliği

Türkiye'nin Yurtdışındaki Temsilcilik Sayısı 2000-2013 Yılları Arasında % 37 Artmıştır

Türkiye'nin halihazırda, yurtdışında toplam 221 dış temsilciliği bulunmaktadır.

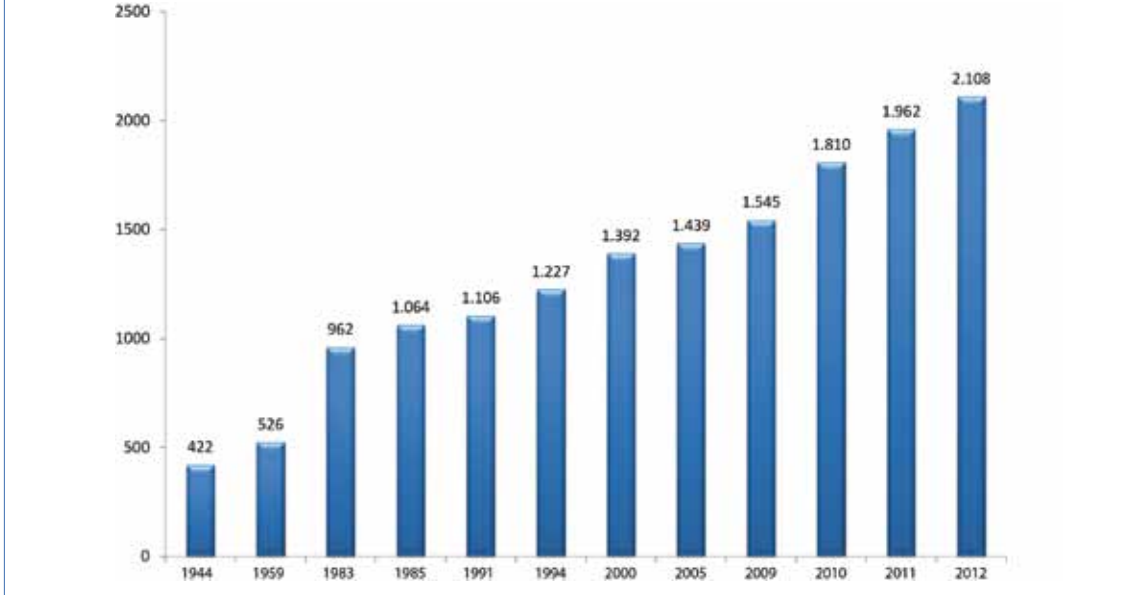

Türkiye, en çok temsilciliği olan ülkeler sıralamasında 7'nci sıraya yükselmiş bulunmaktadır.

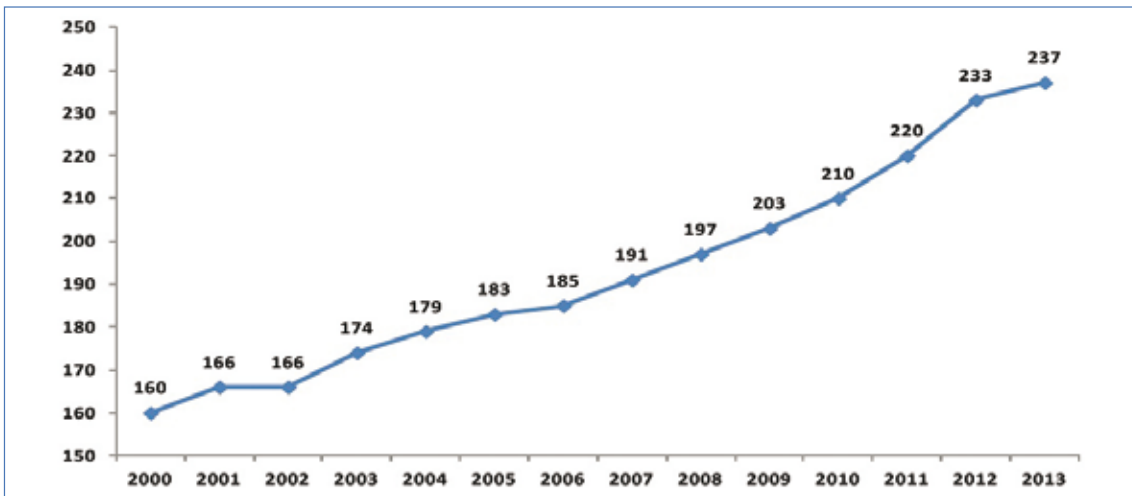
Dış temsilcilik sayımızdaki artış, Dışişleri Bakanlığındaki kariyer memuru sayısına da yansımış bulunmaktadır.

Dışişleri Bakanlığı'nda Görev Yapan Kariyer Diplomat Sayısı

Ülkemizin dış politikada attığı adımlar neticesinde, uluslararası camianın ülkemize gösterdiği ilgi her geçen gün artmaktadır. Nitekim, ülkemizde kurulu yabancı temsilciliklerin sayısında hızlı bir artış gözlemlenmektedir. Örneğin, 2002 yılında 166 olan ülkemizdeki yabancı temsilcilik sayısı bugün 237'ye yükselmiştir. İstanbul bugün New York'tan sonra en çok Başkonsolosluga ev sahipliği yapan kenttir.

Türkiye'deki Yabancı Temsilciliklerin Sayısı 2000-2013 Yılları Arasında %48 Artmıştır

Sonuç

Türkiye, tarihi, kültürel ve coğrafi özellikleri ile son yıllarda gelişen ekonomik kapasitesini, vizyoner ve çok boyutlu dış politikasını güçlü siyasi iradeyle birleştirerek ciddi bir güç temerküzü sağlamıştır.

Uzun yıllar karşı karşıya kaldığı çeşitli sorun ve ihtilaflar nedeniyle gerçek potansiyelini hayata geçiremeyen bölgemizde gelişmelerin mümkün olduğunca olumlu mecraya sevk edilmesi ülkemiz için bir öncelik olmuştur. Yakın çevresinde bir refah ve istikrar kuşağı oluşturmaya yönelik bu yaklaşımı temelinde Türkiye, başta komşuları olmak üzere, tüm ülkelerle sorunları geride bırakma ve ortak çözümler üretme yönünde önemli adımlar atmıştır.

Türkiye'nin dış politikada ilgi ve etkinlik menzili yakın bölgeyle sınırlı değildir. Ekonomik kalkınmasına paralel olarak dış politikada da giderek artan ve çeşitlenen araçları sayesinde Türkiye, geçmişte uzak coğrafyalar olarak nitelendirilen bölgelerdeki etkinliğini artırmaktadır. Ülkemiz ayrıca, küresel ölçekte de barış, istikrar, kültürel uyum ve refaha katkı sağlama yönündeki çabalara aktif katkı ve katılım sağlamaktadır. Bu çerçevede, G-20, BM, NATO, AGİT, CICA gibi uluslararası platformlarda etkin rolünü sürdürürken, dünyanın çeşitli bölgelerinde baş gösteren insani krizlerin bertaraf edilmesine yönelik tutumuyla, yine pek çok farklı bölgede başarıyla gerçekleştirdiği altyapı projeleriyle ve her geçen yıl artan insani ve kalkınma yardımlarıyla, aynı zamanda yükselen bir donör ülke olarak da anılmaya başlanmıştır.

Nitekim Soğuk Savaş yıllarının kanat ülkesi Türkiye, bugün, izlediği ön alıcı ve çok boyutlu dış politikayla küresel düzlemde ön plana çıkmaktadır. Her bakımdan etrafındaki gelişmelerin merkezinde yer alan ülkemizin dış politika tercihleri, uluslararası toplumun tüm üyeleri tarafından yakından ve ilgiyle takip edilmektedir.

II. İstanbul Somali Konferansı (31 Mayıs-1 Haziran 2012)

Türkiye Cumhuriyeti Dışışleri Bakanlığı
Dr. Sadık Ahmet Cad. No: 8 Balgat / ANKARA 06100
Tel: (312) 292 10 00